

Fietsen tussen de bloemen?

Handige tips voor het maaibeheer langs een fietssnelweg

Fietssnelwegen vormen een vlotte verbinding voor fietsers.

Door een goed maaibeheer kunnen hun bermen bloemrijker worden en mooie natuurverbindingen vormen. In dit document geven we enkele algemene tips over het bermbeheer van fietssnelwegen. Een win-win voor fietsers én natuur!

Bermbesluit

Het bermbesluit van 1984 is van toepassing op de fietssnelwegen. Volgens dit besluit kan je bermen pas na 15 juni voor de eerste keer maaien. Een tweede maaibeurt kan na 15 september. Het bermmaaisel moet je oprapen en afvoeren binnen de 10 dagen.

Natuurvriendelijk maaibeheer

Volgende tips kan je gebruiken om de bermen van fietssnelwegen op een natuurvriendelijke manier te beheren. Deze zijn algemeen toepasbaar, ook als specifieke kennis over de soorten in een berm ontbreekt.

- ▶ **Voer het maaisel altijd af!**
Doe dit ook bij veiligheidsmaaibeurten. Maaisel is een groene meststof en zorgt ervoor dat hoge grassen en ongewenste kruiden zoals grote brandnetel beter groeien. Als je het maaisel verwijdert, komt er bovendien meer licht op de bodem en kunnen er meer soorten kruiden groeien.
- ▶ **Maai gefaseerd.**
Laat bij elke maaibeurt een deel van de vegetatie staan. Zo krijgen kruiden de kans zaad te vormen en behouden insecten en andere dieren hun leefgebied. Het volgende jaar laat je best een ander deel staan. [Klik voor meer info.](#)
- ▶ **Maai met aangepast materieel.**
Vermijd het gebruik van een klepelmaaier. Dit type maaier slaat de vegetatie af en beschadigt de bodem. Gebruik liever machines die de vegetatie afsnijden zoals een slag- of cirkelmaaier.
- ▶ **Zorg voor een stabiel en continu beheer.**
Vermijd nadelige omgevingsinvloeden, zoals bijvoorbeeld storten van groenafval of frequente betreding ... en gebruik elk jaar dezelfde maaivolgorde.
- ▶ **Let op voor eventuele zeldzame planten en dieren.**
Maai dan het deel van de berm waar deze soort groeit later, bijvoorbeeld enkel in het najaar.

Advies maaitijdstip

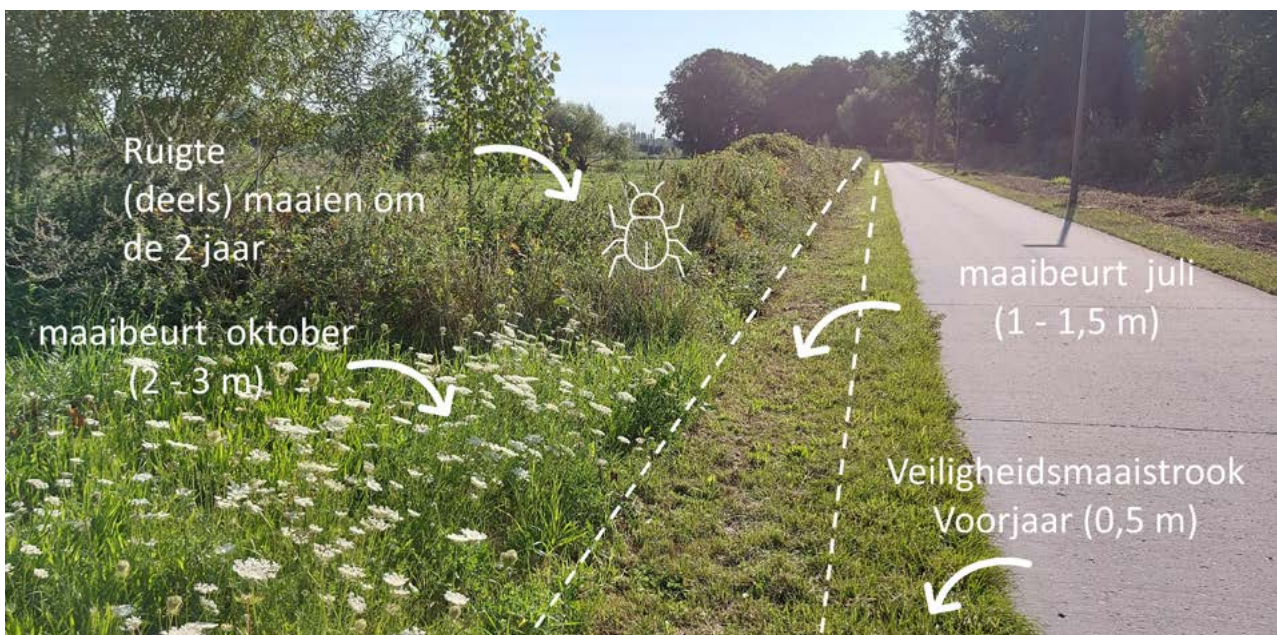
- ▶ Tweemaal per jaar maaien, met afvoer van het maaisel
 - ▶ **1e keer begin juli**
 - ▶ gefaseerd (maximum 1 maaibreedte naast de eventuele veiligheidsstrook)
 - ▶ **2e keer half oktober.** Het gras gaat namelijk best kort de winter in. Zo kunnen kruiden in het voorjaar beter kiemen.
 - ▶ gefaseerd bij bermen vanaf 3 m breed.
- ▶ Talud van de bermgracht enkel maaien in het najaar. Zo kan het regenwater beter infiltreren en hebben insecten in de zomer nectar en een schuilplaats.

Tijdstip volgens advies Instituut voor Natuur en Bosonderzoek (2022).

Extra tips

- ▶ Niet op voorhand maaien rond bomen en verkeersborden. Het maaisel blijft dan vaak liggen en dat zorgt net voor een hogere vegetatie. Probeer het maaien rond obstakels te combineren met de andere maaibeurten.
- ▶ Bloemrijke delen, bijvoorbeeld met veel margriet of knoopkruid, laten staan bij de maaibeurt.
- ▶ Invasieve duizendknopen NIET maaien samen met de rest van de berm. Zo voorkom je verdere verspreiding van deze uitheemse woekersoort. Hoe je wel met de soort omgaat, vind je op [Ecopedia](#).
- ▶ Delen met veel hoge grassen, grote brandnetel of braam kunnen bij de eerste maaibeurt in juli breder gemaaid worden dan één meter. Of je kan een deel van de berm een extra keer maaien eind augustus of begin september.
- ▶ Bij erg brede bermen (vanaf 3 m) en bloemrijke zones:
 - ▶ Gefaseerd maaien ([in blokken](#)).
 - ▶ Golvend maaipad of [sinusbeheer](#) inrichten.

Een voorbeeld van het gefaseerd maaien van een wegberm

Sinusbeheer langs de F4 in Beervelde

© Provincie Oost-Vlaanderen

De maaier maait in het voorjaar rond de bloeiende margrietten

© Provincie Oost-Vlaanderen

Veiligheidsmaaibeurt

- ▶ Een strook langs het fietspad mag je vroeger maaien als veiligheidsmaatregel.
- ▶ Beperk dit tot maximaal 1 m breed en niet meer dan 4x per jaar.

Houtige vegetatie aanwezig?

- ▶ Houtkanten krijgen een [hakhoutbeheer](#): om de 7 à 15 jaar de stoven 20 à 30 cm boven het maaiveld terugzetten. Voor dit beheer is mogelijk een vergunning nodig.

© Provincie Oost-Vlaanderen

Bermbeheerplan op maat

Bovenstaande richtlijnen rond natuurvriendelijk maaibeheer zijn algemeen toepasbaar. In bepaalde gevallen kan het echter nuttig zijn het beheer op maat af te stellen. Groeien er vooral hoge grassen die beter al in mei gemaaid worden? Of groeien er bepaalde soorten die een aangepast beheer vragen? Dan is de opmaak van een bermbeheerplan een goede keuze. Het maaitijdstip kan dan afgestemd worden op de aanwezige vegetatie. Via **een goedgekeurd bermbeheerplan** kan je een afwijking op het bermbesluit aanvragen bij het Agentschap voor Natuur en Bos.

Interesse?

De provincies kunnen hierin ondersteunen.

Oost-Vlaanderen: natuur@oost-vlaanderen.be

Antwerpen: natuuradvies@provincieantwerpen.be

